

Aan de leden en duoburgerleden
van de gemeenteraden
van Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht

Uw kenmerk	---	Ons kenmerk		Datum	27 maart 2024
Uw brief	---	Beh. door	Ron van Toor	Doorkiesnr	7332
Onderwerp	Jaarcijfers bestandsontwikkeling 2023 ISD Brabantse Wal	Afdeling	ISD Brabantse Wal	Bijlage(n)	---

Aan de leden van de gemeenteraden van Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht,

Via deze brief willen wij uw Raad informeren over de gerealiseerde in- en uitstroomcijfers van het afgelopen jaar van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD Brabantse Wal). Zoals u weet is de ISD Brabantse Wal een eenvoudige gemeenschappelijke regeling ontstaan uit de samenwerking tussen de drie gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht op gebied van de uitvoering van de sociale dienst.

Het doel van deze brief is om uw Raad inzage geven in de bestandsontwikkelingen en de wijze waarop de ISD Brabantse Wal hierop acteert.

Bestuurlijke uitgangspunten aan de hand van de Missie en Visie

Nog voordat we de cijfers presenteren, beschrijven we eerst het bestuurlijk kader waarbinnen de ISD Brabantse Wal haar werk uitvoert. Dit bestuurlijk kader hebben we vastgelegd in een missie en visie. Deze missie en visie staan centraal bij de wijze waarop wij onze dienstverlening aan de inwoners van de drie gemeente vormgeven en luidt als volgt:

Missie: "Wij geloven in de talenten en kwaliteiten van onze inwoners. Daarom stimuleren wij iedereen om deze te ontwikkelen. Het uiteindelijke doel daarbij is werk en als dat (nog) niet lukt, meedoen in de samenleving."

Visie: "Met elkaar maken we het verschil voor onze inwoners. We doen dit door te denken in talenten, kwaliteiten en mogelijkheden. We werken actief samen met onze partners, zodat we onze inwoners – waar nodig – op alle levensdomeinen de ondersteuning kunnen bieden die ze nodig hebben."

Overall resultaten op diverse producten die de ISD Brabantse Wal uitvoert

Inburgering

In 2023 heeft de ISD Brabantse Wal ingezet op de doorontwikkeling van het participatiecomponent in het inburgeringsproces. Zo zijn het afgelopen jaar diverse pilots gestart met de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), in samenwerking met Echt Nederlands en Curio. De eerste ervaringen worden nu

verzameld. Daarnaast is ingezet op werkgeversadviseur dat zich richt op het plaatsen van statushouders op de arbeidsmarkt. Omdat de stap naar de arbeidsmarkt nog vaak te groot is, is ingezet op het bieden van ontwikkeltrajecten in samenwerking met de WVS. Ook sociale activering kan hierbij ingezet worden. Dit jaar is de klantmanagers capaciteit tijdelijk uitgebreid om het groeiende bestand inburgeraars kwalitatief goed te ondersteunen.

Het komende jaar zal het inburgeringsaanbod voor bijvoorbeeld de onderwijsroute opnieuw aanbesteed gaan worden en zullen we de Module Arbeidsmarkt en Participatie definitief vormgeven. Zo zal een compleet en passend inburgeringsaanbod worden neergezet dat per inburgeraar leidt tot de hoogst mogelijke vorm van participatie, en bij voorkeur tot duurzaam betaald werk.

Schuldhelpverlening – Vroegsignalering

Afgelopen jaar zijn er meer dan 3000 signalen ontvangen door ISD Brabantse Wal voor de gemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht. Signalen voor de gemeente Steenbergen komen rechtstreeks bij de gemeente binnen. Begin 2023 is de uitvoering Vroegsignalering geëvalueerd. De aandachtspunten die hieruit zijn voortgekomen worden in 2024 in de vorm van een pilot uitgewerkt.

Schuldhelpverlening is voor de drie gemeenten zo laagdrempelig mogelijk ingericht. Iedereen kan hulp krijgen. Ook ondernemers en ook als er nog geen problematische schulden zijn. Hiervoor zijn er met, bijvoorbeeld SchuldHulpMaatje en OverRood, overeenkomsten gesloten.

Energietoeslag

Bij de uitvoering van de EET 2023 heeft de ISD Brabantse Wal zoveel als mogelijk verstrekkingen ambtshalve uitgekeerd. Ambtshalve uitkeren betekent dat de inwoners die in 2022 in aanmerking kwamen voor de toeslag deze automatisch in 2023 ontvangen indien de omstandigheden gelijk zijn gebleven. Als gevolg van een late landelijke politieke besluitvorming kon pas medio december de aanvraagmogelijkheid opengesteld worden. De mogelijkheid om energietoeslag aan te vragen en verstrekken zal doorlopen in 2024.

Voor de behandeling van de aanvragen is er naast de inzet vanuit de reguliere formatie extra personeel ingehuurd tot het tweede kwartaal 2024.

In 2023 heeft de ISD Brabantse Wal namens de gemeenten Brabantse Wal aan 5.333 klanten een toeslag EET verstrekt voor een bedrag van € 7.125.300. Hierin zit ook nog een gedeelte energietoeslag 2022 verwerkt die inwoners in 2023 uitgekeerd hebben gekregen.

Verwachtingen en cijfers over de bestandsontwikkeling

Voor de ontwikkeling van het bestand en het BUIG-budget baseren we ons op de ramingen van het Centraal Plan Bureau (CPB). Uit deze ramingen blijkt dat na een stevige daling in 2022, het bestand in 2023 gestegen is (gemiddeld 6%). De komende jaren verwachten we dat deze trend zich doorzet en het bestand verder zal gaan stijgen. Deze stijging is dus geen verrassing en is reeds eerder door het CPB en diverse media aangekondigd.

De cijfers voor de bestandsontwikkeling zien er als volgt uit:

Aantal bijstandsuitkeringen van 2019 - 2023

Bestandsontwikkeling bijstand

Jaren	Bijstandsuitkeringen ISD Brabantse Wal Beginstand	Eindstand	Vershil
2019	2.387	2.405	0,75%
2020	2.405	2.517	4,66%
2021	2.517	2.408	-4,33%
2022	2.408	2.289	-4,94%
2023	2.289	2.419	5,68%

Bestandsopbouw a.d.h.v. doelgroepen

Oorzaken bestandsontwikkeling

Er zijn verschillende ontwikkelingen die deze groei veroorzaken. De oorzaken met de grootste impact zijn:

- De verzadiging van de arbeidsmarkt voor de doelgroepen A (direct bemiddelbaar) en B (bemiddelbaar met ondersteuning);
- De instroom van statushouders;
- De instroom van jongeren (statushouders) met een complexe casuïstiek.

Aanpak en accenten 2024

De afgelopen jaren hebben we ons als ISD Brabantse Wal voorbereid op de aangekondigde stijging en hebben we een aanpak ontwikkeld die we de komende jaren gaan voortzetten. Deze aanpak ziet er als volgt uit:

- **Maatwerk en flexibilisering:** we kijken wat de individuele inwoner nodig heeft in het proces tot deelname aan de samenleving in de vorm van sociale activering met als ultimo doel participeren op de arbeidsmarkt. Daarbij is kwaliteit (duurzaam) de leidraad en niet de kwantiteit.
- **Herstel van vertrouwen:** “ja tenzij” in plaats van “nee want” is een aanpak die gaat bijdragen aan het vertrouwen van de burger in de overheid. Het doel moet niet alleen zijn om zoveel mogelijk inwoners buiten de bijstand te houden, maar ook om hen te ondersteunen waar nodig en hen te wijzen op voorzieningen waarop zij recht hebben.
- **Aanpak statushouders en inburgeraars:** niet alleen binnen de keten (WVS, Werkplein Hart van West-Brabant en ISD Brabantse Wal) maar ook verder binnen het netwerk wordt gekeken naar een aanpak die aansluit bij deze doelgroep om participatie in een vroeg stadium te realiseren. Ook Sociale activering door de aanpak van jongeren met een meervoudige problematiek hoort hierbij.
- **Digitaal aanvraagproces:** een digitaal proces voor de aanvraag tot bijstand in levensonderhoud en daarna voor regelingen voor bijzondere bijstand via DigiD beperkt de administratieve last voor burgers en een dubbele uitvraag van reeds bekende gegevens hetgeen bijdraagt aan het herstel van vertrouwen.
- **Werkcentrum:** De samenstelling van het bestand is in de loop der jaren veranderd. Zo zien we in 2024 dat het aantal doelgroep C mensen (mensen die op het moment niet bemiddelbaar zijn naar de arbeidsmarkt) ten opzichte van 2015 met 22% gegroeid is. Met andere woorden: in 2015 was 55% van het totale bestand ingedeeld in doelgroep C, terwijl in 2024 78% van het bestand bestaat uit mensen in

doelgroep C. De groei van de doelgroep C wordt met name veroorzaakt door statushouders en jongeren (statushouders) die worstelen met multi-problematiek waardoor er voor hen een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt ontstaat. Ondanks deze groei heeft het werkcentrum resultaten gerealiseerd die vergelijkbaar zijn met 2022.

2024 en verder

Met deze aanpak willen we bereiken dat de ontwikkeling van het bestand BUIG minimaal gelijke tred houdt met de landelijke ontwikkeling en het poortproces erop gericht is om de instroom te beperken en inwoners vroegtijdig naar werk te begeleiden.

We sturen hierbij op de beïnvloedbare factoren van het bestand, zoals preventie van instroom door direct bij de aanvraag de mogelijkheden voor werk te beoordelen en het stimuleren van uitstroom door een effectieve inzet van re-integratiemiddelen. De instroom is echter beperkt beïnvloedbaar: wanneer iemand recht heeft op een uitkering, verstrekken we deze. Inwoners die snel aan de slag kunnen, verwijzen we naar ons werkcentrum. Soms vindt iemand een baan voordat het aanvraagproces voor de uitkering is afgerond. Om uitstroom te stimuleren wanneer iemand al een uitkering heeft, zijn re-integratie-activiteiten (in brede zin) de belangrijkste instrumenten.

Binnen het BUIG-budget zijn er ook middelen om loonkostensubsidies (LKS) te verstrekken aan werkgevers voor inwoners die vanwege een (blijvende) beperking een verminderde productiviteit hebben. De instrumenten banenafpraak en beschut werk worden steeds vaker ingezet, met de bijbehorende loonkostensubsidie. Daarmee stromen inwoners direct geheel/gedeeltelijk (afhankelijk van de omvang van het dienstverband) uit de uitkering. De afgelopen jaren zien we een groei in het aantal plaatsingen met LKS. Deze subsidies worden door het Rijk vergoed op basis van werkelijk verstrekte subsidies.

Een kopie van deze brief hebben wij toegezonden aan uw collega van B&W.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijkse bestuur van de ISD Brabantse Wal,

L.G.M. (Lars) van der Beek
Voorzitter Dagelijks Bestuur ISD Brabantse Wal